

ANAITASUNA

298. zenb.

1975.eko ekainaren 30ekoa

Pelota, 4 - 1.º - Bilbao-5
Tel. 23 74 49 - Apart. 495

Franzoni, gizon beldur- garri hori!

Giovanni Franzoni, orain dela urte pare bat arte, Erromako San Paulo basilikako eta monastegiko* abadea zen. Apezpiku izan ez arren, edozein apezpikuren agintaritzaren antzekoa zuen, bere «elizbarruti»* moduko bat eta guzti. Pastoral gutun* batez agurtu zituen, hain zuzen ere, bere elizbarrutikoak. Gutun horren izenburua: «Jainkoarena da lurra». Eta, Urte Sainduari begira, Elizari berari galdera zorrotz bat jartzen zion gutun hortan: Ez ote du Elizak bere aberastasunak banatzeko aukera izango Urte Saindu hau? Txabolatiarrak* Erroma inguruan milaka eta milaka bizi direlarik, ez ote du Erromako Elizak bere etxe handietatik eta baratze ederretatik zerbait banatzerik? Eta dei hau eginez, basilika, monastegia eta «elizbarrutia» utzi, eta oinharriko bere kristau taldearekin bizitzera joan zen, handik hurbil dagoen Via Ostienseko garaje antzeko batetara.

Eliza ofiziala iheska

Aurretik eta orduz gero batez ere, Franzonik eta beroren kristau elkarteak buruhausterik franko sortu diete Vatikanuari

eta Erromako Elizari. Aurrez aurre eta elkarrizketan ezagutuz gero, baketsua, ia* ia patxadatsua ematen du gizon gorputz sendo honek: inolako barne erreminek* gabekoa eta irekia. Hala ere, piztitzar bat balitz bezala, beldur ematen die Vatikanuari eta zenbait apezpikuri. Paulo VI.a Urte Saindua irekitzera San Pauloko Basilikara joan zenean, Franzonik garaje hartara etortzeko eskatu zion, lekua ezagutzera eta han biltzen zirenekin hitz egitera.

Leku pobre bat da, Franzoni bizi den tokia. Ormetan* oharpen batzu,* egunkarien zatiak, kartelak. Hantxe biltzen dira igandero Franzoni eta oinharriko kristau elkarteak, eta elkartekoak ez diren beste batzu ere bai. Ni han egon naizen guztietan, beterik egon da «eliza». Herriaren otoitza egitekoan, bekatu eta hutsegitecn barkamena eskatzekoan, Ebanjelioari buruz elkarrizketa egitekoan, etab., sailean* hurbiltzen dira mikrofonora gizon mardulak, gazte biziak, atso beneragarriak, neska kezkatuak, haurrak, serorak*... Luzea izan ohi da meza, baina bizia. Azken aldian Franzoni bera bazter batetan ikusi

azken horrialdera

Franzoni, gizon beldurgarri hori!

nuen zutik, eta ez zuen hitzik egin: orain dela urtebete inguru, debekatu egin zioten meza eta bestelako sakramentuak ematea.

Aita Saindua deitu zuten, bada, bisitaxo bat egitera etor zedin. Hurrengo egunean haserre bizian erantzun zuen Vatikanoko L'Osservatore Romano egunkariak, Via Ostienseko kristau elkarteak eginiko deia zirikatze* soiltzat* hartuz. Eta Aita Saindua San Pauloko basilika handi eta bikainera* joan zen; baina kristau elkartearen garaje zatarrera ez zen agertu.

Apirilaren 17an Franzonik hitzaldi bat eman behar zuen Camerinoko Unibertsitatean. Gaia: «Eliza eta Boterea». Oso berea du Franzonik gai hau; eta Elizako agintariek ez diote gogo onez entzuten. Baina oraingo hontan, sekula gertatu ez dena jazo* da: Camerinoko apezpikuak ihes egin du hiritik, Franzoni «beldurgarria» ez ikustearren eta berarekin ez mintzatzearren. Gutun ireki bat idatzi dio, horren berri emanez, beraren jokabidea salatuz —bereziki apezpikuari hitzaldiaren berririk eman ez diolako— eta zenbait aholku* emanez. «Alde egiten dudala esan dut. Zu ez ikustearren. Ez da ihes egitea. Pozik ikusiko zintuzket; baina egun hortan ezin zaitzakat ikus eta ez zaitut ikusi nahi» esaten dio apezpikuak bere gutunean. Protesta bezala eta ikusiko ez duelako segur egotearren alde egin du bere hiritik.

Elizarekiko elkartasuna ez eten

Ihazko dibortzioarekiko erreferendum hartan, Franzonik dibortzio legearen alde jokatu zuen; eta, beste zenbait apezekin batera, «suspensus a divinis», hau da, apezaren egitekoak bete ezinik geratu zen. Franzoni, erreferendumerako gelditzen ziren egunetan ixildu egin zen, Eliz agintariei men* eginez. Hala ere, ihazko udan hautabehar* bat jarri zioten: utz Italia ala Beneditar Ordenatik irten.* Berak bigarren hau aukeratu zuen, bere kristau elkartearen aholkua eskatu ondoren. Ia urtebete meza eman gabe eta elkarteko beste kristauekin batera meza entzuten iraun duelarik, azkenik Bazko egunean meza eman zuen, kristau elkarteak eskaturik. Erromako eta Vatikanoko Eliz agintariek kondenatu egin dute, baina ez dute oraindik Franzoniren kontra neurri gogorragorik hartu. Hauen artean, Elizatik kanpora botatzea ere egon zitekeen.

Franzonik berak agertu duenez, meza emanez ez zuen inolaz ere Eliza ofizialarengandik etenik sortu nahi. Bazko aurretik, Erroman Aita Sainduaren ordezk bezala den Apezpiku-Kardinalarekin mintzatu zen, urte osoan daraman* gaztiguaren arrasoinen argitasunik eman ziezaión. Eta, bereziki, Bazko egunez meza eman zezakeenentz galdetu omen zion. Apezpikuak, ez zedukala baimenik ematerik erantzun zion; baina meza emanez gero, ez zukeela elkartasunaren etendura bat bezala hartuko. Hala ere, Bazko aurreko egunean berriz ere debekazioa etorri zitzaion. Baina kristau elkartearen gauzak prestaturik zeudelako, eta gaztiguaren arrazoinak ere oso ilun ikusten zituelako (politikazkoak direla esaten du Franzonik), kristau elkarteak eskaturiko meza ematea erabaki zuen. Aurrerantzean apezpikuaren kontra meza emateko asmorik ez duela esan du, kristau elkarteak eskatzen badio ere, ez baitu etenik sortu gura.

Hala ere, oraindik Eliz agintarien eta Franzoniren arteko tirabira ez da bigundu, eta ba dago zenbait arazo argitu gabe. Ihazko abenduan Erromako Apezpiku-Kardinalen Poletti jaunari gutun bat bidali zion, bere gaztiguaren arrazoinak ere argitzeko; baina batez ere bi arazo zabal eta nagusi jartzen zitzaion aurrean. Lehena: Oinharriko kristau elkarteak azterketa berri bat daramate Eliz barnean, bai teologi mailan eta bai Eliz bizitzaren mailan. Elizak debekatu nahi ote du azterketa eta bilaketa hori? Bigarren arazo nagusia beste hau zen: Eliz barnean politikazko joera ezberdinak daude. Gizonaren askapena* erreformismo baten bidez bilatu nahi dute batzuk, eta sozialismo iraultzailearen bidez beste batzuk. Kristauen artean aukurakoak izan daitezke joera biak. Franzonik, sozialismo iraultzailearen bidea hartu duela adierazten du gutun hartan. Hitz laburrez esanez, sozialismoaren aldeko kristauek jarri dituzten

arazo nagusienak aurkezten zituen Franzonik. Oraindik ez du Eliza ofizialarengandik erantzunik jaso. Hori etor baledi, SAKentzat (sozialismoaren aldeko kristaudentzat ere) erantzun bat izango litzateke.

Urte Saindu hau...I

Hau guztiau aidean dagoen bitartean, aurten Urte Saindua aurrera doa, eta Paulo VI.ak astero astero milaka eta milaka hartzen ditu erromesak Vatikanon. (Basilikak berak eta audientzietarako egin berri den areto* handiak erromes guztiak hartzen ahal ez dituelarik, San Pedroko plazan bertan biltzen dira denak, Aita Saindua ikusteko eta haren berbak entzuteko.) Adiskidetzaren Urtea da aurtengo hau. Be dago noski tirabirarik, eta urraturik ere, Franzoni eta bere kristau elkartearen eta Eliza ofizialaren artean. Baina haien aldetik gogo ona agertu dela esan daiteke, beren pentsabidea eta jokabidea, aldatu ez badute ere, arteztzat* hartzen dutelako, hain zuzen ere. Alde hontatik zirikada soiltzat hartu behar ote zuen Vatikanon San Pauloko elkarteak Aita Sainduari eginiko deia? Dena dela, adiskidetzako bidean, elkarganatzea da lehen urratsa,* eta elkarrizketa bigarrena; ez ihes egitea, Camerinoko apezpikuak egin duen bezala. Eta Aita Sainduak ezin dezake pentsa, kristau guztiak Vatikanora joango zaizkionik; eta hori, kristau asko Urte Sainduaren eraketaren kontra dagoelako ere bai.

Baina honek arazo zabalago bat jartzen digu aurrean. Azken urteotan kontestazio handia da Eliz barnean, apezaren eta kristauen aldetik. Eta Aita Sainduak sarritan kondenatu izan du jarrera* hori, edo susmo txarrez hartu bederen.* Urte Saindua ez ote da, horiekin adiskidetasun bideak bilatzeko ere? Eta Vatikanoko plazara joan daitezela esatea aski* ote da? Ez ote zukeen Aita Sainduak San Pauloko kristau elkartearen deiaren barneko gogo onari heldu behar, eta, horrela, bere aldetik Elizako talde kontestatzaileekin adiskidetzeko urrats bat eman behar?

Franzonirenak, bada, arazo zabalago bat jartzen dio Urte Sainduari: Urte Sainduaren esannahia bera aztertzekoa eta birpentsatzekoa, halegia.* Aspaldiko Urte Saindua ez ote zen pobreen, nahigabetuen, espetxeratuena eta zordunen urtea? Elizak, berriz, Aita Sainduaren urtea bihurtu duela dirudi. Horrela baltitz, Franzonik ba luke zer esanik «Eliza eta Boterea» gaiari buruz.

Baina eman dezagun, Urte Saindua Aita Sainduaren inguruan antolatzea egokia dela. Eta hala da noski aurtengoa: Erromara, Vatikanora, Aita Sainduarengana joan «behar» da. Ez ote litzateke urte egokia benetan, «aitasaindutzaren» eginkizuna aztertzeko? Paulo VI.ak berak eskatu die Vatikanoko agintari eta langileei —eta bere buruari ere bai— beren pentsabideen eta jokabideen azterketa sakon bat. Baina orduan onhartu egin beharko luke, eliztarrek —eta kontestatzaileek ere bai— Vatikanon Elizari buruz duen eta behar lukeen eginkizunari buruz azterketa eta kritika egin lezaten.

Bestalde, adiskidetzaren izenean asmatu eta eratu da aurtengo Urte Saindua: Jainkoarekin eta elkarrekin adiskidetzeko, halegia. Baina antolaketa moduak zera ematen* du: Eliza Aita Sainduarekin adiskide dadin asmatu dela Urte Saindu hau; eta bereziki azken urteotan Eliza ofizialarekin tirabiraka ibili diren elkarte kontestatzaileek adiskidetasuna eska dezaten. Alderantziz, eta Urte Sainduaren esannahi tradizionalari begiratuz, ez ote luke izan beharko Urte Saindu honek, Eliza bera pobreenekin, baztertuekin eta langileriarekin adiskide ledin?

Hontarako laguntza ederra luke Eliza ofizialak, azken urteotan langileria, zapalduen eta pobreen arnasa* hartu nahian sortu diren oinharriko kristau elkarteak —eta elkarte protestariak— mintzoa eta deia entzutea. Orduan benetan beldurgarri gertatzen zaigu Franzoni eta Franzoni bezalako beste

Paulo AGIRREBALTZATEGI